

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 3 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Aralık - 2017 5TL.

TAŞKIN

*Her gün yeniden açar çiçekler
Gülüşün bir başka dalın bülbülü
Yaşamak, koyu bir gölgedir gerçi
Deniz bazen bir avuç gökyüzü*

*Çerden çöpten demlenir taşkın
Pamuk ipliğinde sıralı tapıncak
Bir türküyle savrulur saçların
Vitrinlerle eskirsin ancak*

*Annen gözlerini tutar turfanda
Çocuk yanınca kalır isyanda!
Kör ebe, sokaklar
Saklanır merhamet
Her gün başka bir limanda*

Burhan KALE

Bu Sayıda :

Burhan KALE - Selim TUNÇBİLEK
Mustafa YILMAZ - Sonay KARASU
Leyla NEHAR - İsmail KARAPINAR
Şadi KOCABAŞ - Mukadder BAŞ - Melike ÇELİK
Meltem EKEN - Fatma DAĞLI - Kurtuluş ÇELEBİ
Zehra Meral KONŞUK İVECAN
Zehra AKKAYA - Emine ÇOBAN

Şadi KOCABAŞ : "Okurlar, iyi şüri bilirler. Ben şürlerimi sadece okurlar için yazıyorum..." (Sayfa: 8)

Biz Bir Aileyiz

İlk iki sayımız beklentimizin üzerinde bir heyecan yarattı. Gösterilen ilgi mutluluk verici. İkinci sayımızı dağıtımına vermeden, ilk sayımızın ikinci baskısını yaptık. Okurun bu sıcak ilgisi kalemimize olan sadakatimizi artırıyor. Türkçemize olan aşkımızı daha da "acemî" kılıyor. Sağ olsunlar. Okura binlerce teşekkürler.

Ulu bir edebiyat çınarının dalları arasına yaptık mütevazı yuvamızı. Kuş misali değerli gördüğümüz her bir anıyı, bilgiyi, erdemi titizlikle taşıdık yuvamıza. Yıkıp dağıtan poyrazlara inat ılık ılık esen meltemlerin gölgesinde demledik ruhumuzu ve biz böylesine sıcak bir yuvada aile olduk. Dalların arasından kimi zaman olgunlaşmadan düşen kimi zaman da rüzgârın savurduğu yapraklardan, yalnızca birlik olarak korunabileceğimizi öğrendik. Edebiyatın edep halinden geldiğini ve nefesimizin "edep" ile güzelleşip yazılarımızın ruhuna üfleneceğini gördük. "Derdi dünya olanın dünya kadar derdi olur" derler ya, biz derdimizi edebiyat bildik; edebimiz kadar edebiyata bulanacağımızı ve edebiyatımızı kadar edepli olacağımızı öğrendik.

Ailemiz genişliyor! Acemî Kalemlere ilgi artıyor. Okuru olduğunuz dergimizin yazarı olmak isteğinizi çok yerinde buluyoruz. Her sayımızda sizlerden gelen çalışmalara da yer vereceğiz. Acemî Kalemler okul görevi yapsın istiyoruz.

İnsanlık gittikçe yalnızlaşıyor. Vahşilik ve çığırkanlık her geçen gün deli imkânlarla kavuşuyor. İnsanın bu çağdaki yalnızlığını gidermek çok zor biliyoruz. Karınca kararınca onun acılarını ve yalnızlıklarını dindirecek bir anlık nefes olmak arzusundayız. Bunu görüyor ve insanın kederini anlıyor.

İnsanı anlayan bizi de anlar. Anlayana selam olsun.

Acemî Kalemler

NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLLERİ VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Selim TUNÇBİLEK

Bilindiği üzere dünyada edebiyat armağanları içerisinde, en popüler ödüllerin başında Nobel armağanı gelmektedir. İsveç Kraliyet Akademisi tarafından her yıl altı değişik dalda ödül verilmektedir. Bu ödüller; fizik, edebiyat, kimya, tıp, iktisat ve barış alanında verildiği yılın seçkinlerine işaret etmektedir. Verilen bu ödüller içerisinde belki de dünyada en fazla alaka uyandıran alan edebiyat sahasında verilen ödüldür. İlk olarak 2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülünü ülkemizin tanınmış romancılarından Orhan Pamuk almıştır. Bu ödül yazarıyla birlikte ülkemize de buruk bir sevinç yaşatmıştır. Ödülün ülkemiz yazarlarından birine verilmiş olmasıyla yaşanan buruklukla ilgili detaylara şimdilik girmeyi doğru bulmuyorum. Zira ödül alanın, zaman içerisinde söylediklerinden ziyade yazdıkları daha kalıcı olacak, ondan da öte 'Türk yazarı' sıfatı her okuyanın hatırladığı en vurguya değer öge olarak kalacaktır.

Dünyada Nobel Ödülleri adıyla bilinen bu armağanlar nasıl verilmeye başlanmış ve niçin verilmektedir?

Adına ödül verilen Alfred Nobel, iflas etmiş bir ailenin çocuğu olarak 1833 'de Stockholm'de dünyaya gelir. Nobel ailesi iflasın ardından 1837'de Finlandiya'ya, oradan da 1842 yılında Rusya'ya göç ederler. St. Petersburg'a yerleşen aile ticaretle uğraşmaya başlar. Baba Nobel, Rus ordusuna silah üretim işine girer. Küçük Alfred Nobel özel öğretmenler tarafından eğitilir. On yedi yaşına geldiğinde beş dili çok iyi konuşma yeteneği kazanır. Fizik ve kimya eğitiminin öneminin artmasıyla birlikte onun mühendis olmasını isteyen babasına rağmen O, İngiliz edebiyatına ve şiire ilgi duymaktadır. Kimya mühendisliği eğitimi için iki yıl süreyle çeşitli ülkelere eğitime gider. Paris'te bulunduğu süre içerisinde dönemin ünlü kimyageri T.J. Peleuze'nin laboratuvarında çalışma fırsatı yakalar. Bu arada çok güçlü patlayıcı sıvı olan Nitrogliserin'i keşfeden İtalyan kimyager Ascanio Sobrero ile tanışır. Kırım savaşının sona ermesiyle birlikte Rus ordusu bu aileden silah almayı keser. Gelir kapıları ciddi şekilde kapanır. Böylece aile bir kez daha iflas

eder. Baba Nobel iki oğlunu (Alfred ve Emil) yanına alarak Stockholm'e geri döner.

Alfred Nobel nitrogliserinle ilgili çalışmalarına 1863 yılından itibaren Stockholm'de devam eder. 1864 yılında çalışmalarını yürütürken bir patlama olur Alfred'in kardesi Emil bu patlamada ölür. Kardeşinden hariç üç kişi daha bu patlamada hayatını kaybeder. Çalışmaları yasaklanır. Araştırmalarına devam eden Alfred Nobel 1865 senesinde ilk fabrikasını kurar. Ardından bir süre sonra ikinci fabrikayı da üretime geçirir. Araştırmaları sonucunda dinamit barutunu bulur. Ürettiği patlayıcıların savaşlarda kullanılması sebebiyle şimdiye değin milyonlarca insan hayatını kaybetti. 1896 yılında bir beyin kanaması sonucu Alfred Nobel öldü.

Adına verilen Nobel Ödülü, 27 Kasım 1895 tarihli ve 30 Aralık 1896 tarihinde Stockholm'de açıklanan vasiyetnamesiyle Alfred Nobel tarafından kurulan derneğin verdiği, insanlığa hizmet edenleri ödüllendirmek amacını taşıyan önemli bir ödüldür. Nobel'in bu vasiyeti önceleri büyük tartışma yarattı. Ancak 1900 yılında İsveç hükümetinin Nobel Vakfı'nı kurmasıyla, Nobel Ödülleri düzenli olarak verilmeye başlandı. İlk Nobel Ödülleri 1901 tarihinde verilmeye başlanmıştır. Daha sonra 1968'de İsveç Bankası, Alfred Nobel'in anısına bir ekonomi ödülü vermeyi kararlaştırdı; ödül ilk kez 1969'da verildi. Dolayısıyla beş alanda verilmeye başlanan ödül o günden bu yana verilmektedir. Dünya savaşlarının yaşandığı dönemlerde bu ödüller verilmemiştir. Adına verilen bu ödüllerin kaynağı Alfred Nobel'in buluşunu gerçekleştirdiği, ürettiği ve sattığı patlayıcıların gelirlerinden elde edilen bir fonla sağlanmaktadır. Dolayısıyla bu ödüller her yıl kimin aldığından da öte bir boyutta tartışılmaktadır. Bu ödüllerin verilmesiyle dünyada ilim ve edebiyat sanki ideolojik bir tasnife tutulmaya başlanmıştır. İşin bu boyutu ile verilen ödüller de sorgulanmaya başlanmıştır. Ödül verilen şahısların eserlerinden ziyade verilme gerekçeleri ile birlikte asil yan siyasi etkenler dikkate şayan bulunmuşlardır.

Özellikle edebiyat sahasında verilen ödüller, yaşadıkları ülkelerde toplumla barışıklık kuramayan ve hatta kimi zaman yaşadıkları topluma sal-

dirgan tavır sergileyenlere verilmiştir. Ödül bu cephesiyle tartışma yaratırken bir de ödüle layık görülenlerin ödülü reddetme gerekçeleri ile tartışma konusu haline gelmiştir. 1958’de tanınmış yazarı Boris Pesternek’a verilen ödülü Rus vatandaşlığından atılacağı korkusu ile kendisi tarafından reddedilmek zorunda bırakıldı. 1964 yılında Fransa’dan J. P. Satr’e verilen ödülse dış etkenlerden bağımsız olarak yazar tarafından reddedildi. Ret gerekçesi olarak da yazar; “evinde ödül için yer olmadığını” söyledi. En çok tartışılan isim ise hiç şüphesiz 1953’te Nobel Edebiyat Ödülü’nün sahibi ilan edilen Churchill oldu. Ödül, siyasi ölçütlerle verildiği gerekçesiyle çok fazla eleştiri aldı. Çünkü Winston Churchill’e "yüksek insani değerleri savunan konuşmaları" nedeniyle bu ödül verilmişti. Oysa Churchill’in Birinci Dünya Savaşı sonrasında İngiltere’nin Irak’ı işgali sırasında çıkan ayaklanmaları bastırmak için zehirli gaz kullanılmasını "Uygar olmayan kabilelere karşı zehirli gaz kullanılmasını şiddetle destekliyorum" sözleri büyük yankı uyandırmıştı. Dolayısıyla bu sözlere de ödül verilmiş oluyordu. Churchill’in derinlikli bir edebi kişiliğinin olmaması ise ayrı bir tartışma konusuydu.

Ödülü aldıktan sonra hiç roman kaleme almayanlar da, ödülünden sonra yazanlar da yazdıklarıyla ve dünya edebiyatında baş tacı edilip hiç ödül verilmeyenler de Nobel Edebiyat Ödüllerinin tartışılan başka yönleriydi. Bizim bu yazımız için asıl ilgilendiğimiz konu ise edebiyat ödülleri dağıtımında ödülleri alanlar tarafından yapılan konuşmalardır. Böylesine önemli bir ödül töreninde, dünyaca ünlü edebiyat adamları nelerden bahsediyorlardı? Dünyada gündem ne iken, Nobel Edebiyat Ödüllerinin gündeminde nelerden bahsediliyordu? Elbette ki verilen ödülün değerini ödül verilen şahsiyetlerin konuşmaları ve filleri de artıracak veya eksiltecektir. Nobel edebiyat konuşmaları ayrıca bütün dünyada ilgi uyandıran metinlerden biri olup merakla beklenmektedir. Ödülün açıklandığı andan itibaren törenin yapılacağı ana kadar geçen süreçte armağanı alan şahsın nelerden bahsedeceği merak konusu olmaktadır. Bu durum konuşmanın önemini daha da artırmaktadır. Nobel konuşmaları her yıl yapılması açısından da bir gelenek ve beklenti oluşturmaktadır. Nobel konuşmaları özü itibarıyla de bir teşekkür konuşmasının ötesinde hem yaza-

rın kendini ifade etme biçimine, hem de dünyadaki yaşanan yakın ve uzak gelişmelere dikkat çekme özellikleri taşımakta, dolayısıyla felsefi derinlikler içermektedir. Bu derinliği sebebiyle daha da ilgi odağı haline gelmekte olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Dünya düşünce çevreleri Nobel konuşmalarını dikkat ve ilgi ile takip etmekte. Görsel ve yazılı dünya basını bu konuşmalara özenli yer ayırmakta, değişik noktaları ile haftalarca tartışılmaktadır. Öncelikle yüzeysel başlayan tartışmalara dünya entelektüel çevrelerin de katılmasıyla fikri derinliği ve genişliği olan boyutlara doğru yol alabilmektedir. Bu yola giren Nobel konuşmaları ise daha çok siyasi metinler olmak zorunda kalıyor. Bundan ötürü konuşmacıyı suçlamak ne derece doğru olur bilemiyorum. İnsanlığın almış olduğu yola işaret eden bu konuşmalar her şeyden önce bir edebiyat konuşmasıdır. Harold Pinter’in kendi eserlerini yaratısı üzerine yaptığı konuşma dünyanın nasıl şekillendiğine ilişkin ipuçlarını zekice verir. Konuşmasını en uzun tutanlardan biridir. Konuşma metninin başlığı önemli midir bilinmez ama son sözü insanlığın aldığı yolla ilgili ilginçtir: “Yitirmekte olduğumuz şey; insan onurudur.” İkazıyla konuşmasını bitirir. Bu ikazla o günden bu yana hangi Nobel konuşmasında insan onuruna temas edilmiş bakma gereği duymak zorunda kalıyoruz. Her şeyden önce insanı yok etmeyi amaçlayan bir buluşun sonucu olan gelirlerle bir ödül veriliyorsa hangi insan onurundan bahsedilebilir? Önce Harold Pinter’in cevaplaması gereken soru bu olmalıydı. Bu soruyu cevaplamadan ödülü alan yazar insan onuruna nasıl bir katkı sunmuştur, araştırılmaya değer bir sorudur.

Bu yıl edebiyat ödülleri altı yaşında ülkesinden göç etmiş bir edebiyatçıya verildi. Nobel Ödüllerinde dilin önemi, yazarın dil kullanımı sürekli vurgulanırken niçin dilin sunduğu imkânların da ne biçimde ödüllendirildiği göz ardı edilir. Bu çerçeveden bakınca kaç dilde Nobel verildiği ayrıca üzerinde durulması gereken merak olarak zihnimizi kurcalamaktadır. Orhan Pamuk ödüllendirilirken “Türkçenin dil olarak ne denli dikkate alındığı” düşünülmesi zorunlu bir soru değil mi?

İNSANIN MEVSİMLERE YAPTIĞI FENÂLILIKLAR

Mustafa YILMAZ

- *“Çocukluk heybemi sallayınca; köyde yaz tatili, uzun yaz gecelerinde göğün altında olmak, çam ağaçları altında oturmak gibi şeyler dökülüyor. Sanki bir uyuma gidiyor gibiyim. Ama bu dönemi de kentle eşleştirdince yine elde pek parlak şeyler kalmıyor. Kent, keşiştiği her mevsimi canavar gibi yutup başka bir şey olarak kusuyor. Geriye yönsüz, renksiz, çıkıntısız bir yaşayış kalıyor. Hiçbir mevsim bizi dağları, pınarları, kevenleri, dutları, örümcekleri, tilkileri kuşattığı gibi kuşatmıyor. Yalandan geçip gidiyor yanımızdan.”*

Hayat mümkün olan en inişli çıkışlı şekliyle aktı bende. Günlük tutuyor olsam, şimdi elimde, bu iddiamı çürütmeye çalışan konuklara bir açık oturumda sunabileceğim belgelerim olabilirdi. Ama yok böyle elle tutulur bir şey. Dolayısıyla *“belgelerle konuşmayacağım”*. İşin aslı, zamanında çok büyük etkilerle beni ve önümdeki bakir yolu değiştiren pek çok olayı hiç hatırlamıyorum. Bu, birkaç büyük -veya büyük olmadığı halde bazı nedenlerle hafızama kazık çakmış olan cep boy- yol işareti üzerinden disiplinsiz bir yolculuk olacak. Fotoğraf çektiğim için sık sık durulan, kuş görüp peşinden gidilen, net rotalar izlenmeyen bir doğa yürüyüşü diyelim.

İnsanın ve tabiatın doğasını çözebilmek, burada bir örüntü, bir ritim aramak çok kadim bir gelenek. Kişilerin mizacını gök cisimlerinin hareketleriyle ilişkilendirmenin kaç bin yıl öncesine dayandığını bilmiyoruz bile. Burun, kaş, göz üzerinden karaktere dair çıkarımlarda bulunmayı sağlayan genellemeler de hâlâ canlı. Mısırlılar Nil'in taşmasının rastgele olmadığını çözmüş ve bununla bir medeniyet kurmuşlar, malum. Gök cisimlerinin öylece gezinmediklerini çözen adamlar belki Afrika savanlarında yarı-tanrı olabildi. İnsanın rastgele görünen alışveriş eğilimlerinin altındaki iskeleti görebilen iktisatçılar da dünyaya şekil verdiler. Pozitif faydanın ötesinde, elle tutulur bir getirisi olmasa bile görünen akışın altında bir neden ortaya koyabilmek büyük bir haz verir insana. Ömür boyunca merak dürtüsü ve çözme hazzı arasında

mekik dokuruz. Kişinin kendi geçmişine çözümleme amaçlı göz atması, eski sayfaları karıştırması da bundan farksızdır işte. Tatsız bir meseleye dair bile olsa yeni bir bakış bulunduğu keşif lezzeti alınır.

Ben de kendimi evrenin temel ritimlerine iliştiirmek istediğimden belki, böyle sade bir estetik bulmak istediğimden, hayatımdaki iniş çıkışları mevsim döngülerine bağlayabilir miyim diye düşünüyorum bazen. Üzerinde çalışılabilecek en basit şablon yaz-kış döngüsü. Sonbaharın klasikleşmiş melankolisi, ilkbahara yüklenen anlam...

Bahardan başlayalım da içimiz açılınsın. Gözlerimizi kapatıp o mevsimi düşünüyoruz şimdi. Sahiden o mevsimi mi düşünüyoruz yoksa ilkbahara dair başka yerlerin fotoğraflarını, imajlarını mı? Betonarme binaların dibindeki bir metrelik yeşil bant üzerindeki kıyırık ardıcılardan, refüjde egzozdan şaftı kaymış ve neredeyim ben diye sayıklayan huş ağaçlarından, oda termostatı yirmi küsura ayarlı olduğu için mevsim değişse de hiç değişmeyen ev kıyafetlerinden, bahara dair belki de en somut şey olan vergi taksitinden kurtaramıyorum kendimi. Böylelikle kendimde yakalamaya çalıştığım, küresel veya kozmik ölçekle uyum içindeki o zarif ahengin salakça bir fantezi olduğunu görüyorum. Görmezden geliyorum bir süre daha, Asya irfanına sığınıyorum biraz, ama telefonumun bildirimini ötünce pes ediyorum.

Belki döngünün diğer adımları hâlâ bir şeyler ifade ediyordur bize. Sonbahara hiç el atmıyorum çünkü ucuz edebiyat yeterince el atmış durumda. İskandinavlar kendilerini bu kadar çok asıyorlarsa bu kadar kişinin sonbaharı, dolayısıyla kapalı havaları sevmesi pek inandırıcı gelmiyor zaten. Geçiniz. Yazdan bir şey çıkar sanki. Çocukluk heybemi sallayınca köyde yaz tatili, uzun yaz gecelerinde göğün altında olmak, çam ağaçları altında oturmak gibi şeyler dökülüyor. Sanki bir uyuma gidiyor gibiyim. Ama bu dönemi de kentle eşleştiren yine elde pek parlak şeyler kalmıyor. Kent, keşiştiği her mevsimi canavar gibi yutup başka bir şey olarak kusuyor. Geriye yönsüz, renksiz, çıkıntısız bir yaşayış kalıyor. Hiçbir mevsim bizi dağları, pınarları, kevenleri, dutları, örümcekleri, tilkileri kuşattığı gibi kuşatmıyor. Yalandan geçip gidiyor yanımızdan. Üvey evlat muamelesi görüyoruz. Sonra havadan usul usul süzülüyor bir şeyler ve bir ses geliyor;

*"Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş;
Eşini gâib eyleyen bir kuş / gibi kar"*

Tam da bu işte. İnsanın görmezden gelemeceği bir zaman varmış işte hâlâ. Hâlâ üşüyoruz, hâlâ kar tanelerini yok edemedik, hâlâ güneş beyaz zeminde gözlerimizi alıyor, hâlâ hayatımız yavaşlıyor ve aksıyor hatta, hâlâ sakinleşiyoruz tüm doğayla birlikte. Hiçbir şey olmasa, koskoca dağın beyaza boyandığını görüyoruz. Gerçi dağlar sırtına saplanan tellere rağmen az da olsa vahşi kalabilmiş zaten, çok şaşırtıcı değil belki. En azından asfaltla kaplanmamış. Ama yaşamın en beton köşesi bile karla değişiyor. Kaldırımlar, otoparklar, yeşilsiz meydanlar değişiyor. Sanki o granitin altındaki toprak, araya giren onca yabancı katmana rağmen, bin yıl önceki günlere olan özlemini bir parça da olsa giderebiliyor gibi. Ve bu yabancılaşmanın mimarları olan bizler bile bu beyaz manifesto önünde önümüzü ilikliyor (gerçekten ilikliyor hasta olmamak için) ve haşyete kapılıyor.

KAYITLARA GEÇSİN LÜTFEN!

Müsaadenizle
Size aşkı anlatayım

Bak nasılsa hepinizin gözünde bilindik acı
Ahlarınız keşkelerinizin sesinde boğulmakta

Farksızım...

Evrensel izdiham bizimkisi
Benim şuramda
Evsiz barksız
Sol kaburgam
İssiz ve yalnız

çingri değil
tutuşma hali hiç değil
Cayır cayır yanmalar

Şiirimin onuncu katından attım kendimi
Kulağımdan sızan kan
kirletti cesedimi
Temiz kalan tek şey
Sesimdeki tını

Başım dönüyor
Kafam da güzel
Tam zamanı
Müsaadenizle
Size aşkı anlatayım

Lal bir fotoğraf
Rengi, uçuk sarı
Ömrümü hafifleten kağıt parçası
Cevapsız sorular, lanet olası
Kendimi bildim bileli
Teninde bir çam kokusu
Ruhumda yanan orman
Kim bilir!
Dağ havası sevmem bundan olmalı

Güneşe selama sebep
Denize hayran
Sana hasret
Göğü yırtan bir illet

Gel diye yalvar.
Gör diye yalvar.
Sev diyen mi var.

Seni özlemenin buruktur tadı
Ağzımın tavanında asılı acı
Yutkunmalarım nasıl da sancılı
Sen adresinde yoksun
Mühim değil
Ben sana adanmış yolcu

Viran kentlerin kıyısında yım
Biliyorum
Ölmekteyim.

Sonay KARASU

HARFLER VE NOTALAR

Leyla NEHAR

*Hasan Ali Toptaş'ın kaleme aldığı denemelerinin 2007 yılında toplanıp bir araya getirildiği **Harfler ve Notalar** için yalnızca bir kitaptr demek haksızlık olur aslında. Yirmi sekiz denemeden oluşan bu yapıt, bir yazarın yazar olma rehberidir aynı zamanda. Denemecilerin aksine sımsıcak ve samimi cümlelerle okurunun kalbine derinden bir yol çizer Hasan Ali Toptaş. Derdi buz dağının üzerinden okurunun zihnini kırbaçlayarak fikirlerini dayatmak değil, yazarlık yolundaki tecrübeleri ile karşısındakinin yolunu aydınlatmaktır sadece. Bu sebeple denemeden ziyade her bir satırını söyleşi ya da anı tadında okuruz *Harfler ve Notalar'ın*.*

Yazarın roman ve öykü limanlarına varmadan her okurunun uğraması gereken bir duraktır bu eser. Onun mürekkebinden damlayan kasabasının, dağlarının, ovalarının ve türkülerinin pınar başını buluruz burada. **Kuşlar Yasına Gider**'i okurken biliriz anlattığı kendi babası, kendi çocukluğu ve kendi topraklarıdır. *Harfler ve Notalar* mühürler bu varsayımımızın doğruluğunu ve izleri takip ederek bir hayattan romana akan ırmakta hayatı yeniden kurgulayarak anlatmak gerektiğini öğreniriz edebiyat olması için. Bu sebeple yazar "*Çocukları Küçük Kurşunla Öldürürler Değil mi Anne?*" denemesinde şöyle der: "*Belki bu iki durum, "sokakların hakiki öyküler"le dolup taşıdığına inanan ve gördükleri bir kavgayı, tanıdıkları bir acıyı ya da ihaneti öykü sanan kimselerin gözünde trajik birer öyküdür. Bana göreyse, ne cezaevi müdürünün odasında olup bitenler öyküdür, ne de Srebrenicalı çocuğun ölümü. Bunlar sadece öyküye malzeme olabilirler. Bizim*

içimizi titretecek kadar acı ve anlamlı olmaları edebi açıdan bakıldığında bir şey ifade etmez çünkü öykü olabilmeleri için alıp dile taşımak, düşünsel bir bütünlük kazandırmak, ruh vermek ve anlatı sanatının bugüne dek kazandığı deneyimlerden yararlanarak yeniden kurgulamak gerekir. Dahası, dilsel düzleme taşırken kelimeler arasındaki akrabalığı düzenlemek, onların yatay duruşlarına su terazisi, dikey duruşlarına çekül tutmak ve kelimelerin oluşturduğu ses bütünlüğünü de ilk harfin sesinden son harften sonraki noktanın sessizliğine kadar bestelemek gerekir."(sy 150)

Hasan Ali Toptaş'a göre, bir yazarın "Ne anlatıyorsun?" sorusuyla karşılaşması kadar can sıkıcı bir durum yoktur, çünkü yazarın ne anlattığı değil nasıl anlattığıdır önemli olan. Bu soru sorulduğunda ise yazar hissiyatını şöyle dile getirir satır aralarında: "Ne zaman bu soruyla karşılaşsam, bir de ben, "acaba hiçbir şey anlatmamış olmak mümkün müdür?" diye sorarım kendime. Doğrusu, hiçbir şey anlatmamış olmayı çok isterdim. Her şeyi ancak o zaman anlatmış olurdum çünkü." (s:103) Öykü ve roman sadece anlatıldığı kadarını değil aynı zamanda anlatılmayanı, gizlenen ya da ima edileni de taşır bedeninde. Görünenden ziyade görünmeyenin derinliği kadar anlamlı ve yüce olur. Anlatıcı ne kadar çok açıklama yaparsa anlatısında, o kadar çok çakıl taşı dökmüş olur okuyucusunun yoluna. Bu konuda Hasan Ali Toptaş, Herodotos'un öğüdünü verir bizlere: "Sevgili çocuklar, hikâye dediğimiz şey kelime kusarak değil, kelime yutarak yazılır."(s:23) Oysa yazar okuyucu için değil okuyucu

cuya yazmalıdır. Yazdıklarının anlamı ise okuyucunun alabildiğidir ve belki de anlattıkları çoğu zaman metinlerden taşıp başka başka anlamlarda vücut bulur ve bu sayede çok boyutlu bir metin haline gelir. Bu sebeple “*Bana göre, bir metin okunurken kesinlikle yazar aradan çekilmelidir. Yazılırken de okur aradan çekilmelidir.*” (s:109) der *Hasan Ali Toptaş*.

Harfler ve Notalar'da, yazarın Türkçe sancısını duyarız iliklerimize kadar. Onun güzel ruhu, Türkçesi dururken exit kelimesinin dahi tabelalarda yer almasını kaldıramaz. Anlarız o zaman yazarların dilin en yüce emektarları olduğunu ve aynı zamanda ayakta yazabilecek onura sahip olmaları gerektiğini öğreniriz.

Harfler ve Notalar bir romanın nasıl doğup geliştiğinin haritasını koyar önümüze. Yazar *Uykuların Doğusu*'na başlarken kafasında yalnızca bir düşüncesi olduğunu anlatır: “*İnsan gördüğü şeylerin toplamı kadar uyanık, görmediği şeylerin sonsuzluğu kadar uykudadır.*” Bu cümle tetikler bir romanın var olma serüvenini. Yazarın aylar süren ilk cümle sancısına, ardından karakterlerin ete kemiğe bürünmesine, yazarın kimi zaman aklındaki yollardan savrulup yazıyı kederine bırakmasına ve bir romanın nasıl biçim kazandığına şahit oluruz. Mutfak tezgâhında şekil verilen hamuru izlemek onun güzelliğinden bir şey eksiltmez, aksine iştahımızı artırır.

Bir yazarın yazarlık serüveninde en önemli çıkını hiç şüphesiz kendisine akraba bildiği yazarları ve başucu kitaplarıdır. Bir de bunlara ek, hayalindeki kitaplar vardır zihin kütüphanesinde. *Harfler ve Notalar*'ı okurken *Hasan Ali Toptaş*'ın akrabaları ile tanışmak ve hayalindeki kitaplarını tasavvur etmek de haz verir biz okurlarına.

ÖZLEM VE SERZENİŞ

Sarmaşık misali
Sarıp sarmalayan
Benzetmeler kifayetsiz
Bakışların şükür sebebi
İnkâr ne mümkün
Gözlerin çoban yıldızı
Eşsiz
Hudutlarım sende başlar
Sen ki uçsuz coğrafya
Saçların buğday başağı
Emek emek büyüyen
Sitemim hasretimden
Yüreğim arifelerde çocuk.
Ve kimsesizin
Bayram beklemesi kadar buruk
Ya çık ütopyamdan
Sokaklarım ihtilal
Ya al gönlümü sesine bula
Bak gökyüzü benim
Kibir dediğin zırh
Kuşanma!
Gün karanlığı çağırmadan
Akşam olmadan
Ki mehtaba hüzün çalar
Korkarım
Bana güzel günlerden bahset
Hayat anlatamadığım kadar
Hayallerimin üstü toz
Bahçelerime umut ekтім
Kış nafile
Var olduğum kadar özgürüm fakat
Varlığın huzurdan sayılsın
Yeter!
Öyle bir gel ki
Utansın tüm gidişler
Ay yarılsın
Gün ağarsın
Ne bileyim
Hiçbir şey anlamlı kalmasın

İsmail KARAPINAR

ŞAİR, ŞADI KOCABAŞ'LA "KUŞ GÜNLÜKLERİ" ÜZERİNE KONUŞMA

"Okurlar, iyi şiiri bilirler. Ben şiirlerimi sadece okurlar için yazıyorum."

Mukadder BAŞ:

Uzun bir aradan sonra "Kuş Günlükleri" ile girdiniz edebiyat dünyasına. Hayırlı olsun ilk kitabınız. "Kuş Günlükleri" bir şairin çocukluğuyla yüzleşmesi mi, nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şadi KOCABAŞ :

İlk şiirlerini 1982-83 yıllarında yazmış, sonra 2015' e kadar hiçbir şey yazmamış ve 2015' te yeniden yazmaya başlamış biri olarak, ilk (şiir) kitabımı 2016 sonunda yayınladım. Ara verdiğim dönem, edebiyat dışındaki çalışma hayatıma ilişkin bir dönemdi ve işime konsantre olabilmem için sadece işimle ilgilenmem gerekiyordu. Çalışma hayatı, iş ve benzeri konularda elim rahatlayıp da kendimi sadece edebiyata verme imkânını bulduğum 2013' ten itibaren İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde örgün öğrenci olarak ikinci üniversitemi okudum. 2015' ten itibaren de yeniden yazmaya başladım. Bu geçen uzun aranın bana yazma anlamında hiçbir şey kaybettirmediğini düşünüyorum. Çünkü bu süreçte hayata, insanlara, olaylara ve kendime bakışım derinleşip gelişti.

İlk kitabım olan ve bir şiiri kitabı olan *Kuş Günlükleri*, çocukluğumla yüzleşme kitabı değil. Kitapta yer alan 25 şiirden 10' unu 20 li yaşlarda, geri kalan 15' ini ise 2015' ten sonra yazdım. İlk gençlik yıllarımda yazdığım şiirleri kitabıma almakta hiçbir sakınca görmedim; çünkü onlar da bana ait. Kitabın bütününe ele alırsak, dünden bugüne benim şiir dilim, imgelem dünyam ve duyarlılıklarımı yeterince ortaya koyan bir kitap olduğunu düşünüyorum.

Mukadder BAŞ:

İmkânsızlık sizin için, yoksulluk üstünüze göre dikilmiş ise akılda güzellik kalmalıysa öykünüz nasıl gülümser sizi?

Şadi KOCABAŞ

Eidola adlı şiirimden bahsediyorsunuz. Bütün diğer şiirlerimde olduğu gibi bu şiirimde de kendini anlatmaktan ibaret olmayan bir şiirim var. Herkesi anlatıyorum aslında. Yani anlatmaya çalışıyorum. Bu şiirde benim kaygılarım, sancılarım, korkularım ve ümitsizliğim ya da hayâllerimi değil bütün bir ülkeyi yani bizim insanımızı ortaya koyuyorum. Yani bu şiirde özne *ben* değil, *biz*. Böyle okunursa daha genişlemiş bir yorumu ulaşıyor okuyucu.

*" kaybolmanın kozmik başkentlerinde
inan ki gözyaşlarım kafiye olsun değil
ayrık otu gibiyim birleşmiş milletlerin
kirlenmiş denizlerde bir yosun kadar sayrı"*

Mukadder BAŞ:

Şiirlerinizde belirgin bir biçimde divan şiirine yaslanma var. Buna neden ihtiyaç duyuyorsunuz, hedeflediğiniz serencam ne?

Şadi KOCABAŞ:

Dîvan şiiri de, halk şiiri de, tasavvuf şiiri de bizim kültürümüze ait. O yüzden, hiçbirini yabancılamadım, karşı durmadım. Her birinde mükemmel şairler ve şiirler var. Bugünün şiirini yazarken elbette bugünü öne çıkarmak beklenir. Ben de zaten bugünü işliyorum; ama bu, geçmişe ait kültür birikimimizi inkâr etmemizi, unutmamızı gerektirmez. Kitabımda birebir dîvan şiiri ya da halk şiiri türünde şiire yer vermedim. Okurların kimi şiirlerde o lezzeti bulmasının nedeni daha çok biçimsel benzeşmelerden kaynaklanıyor.

Örneğin, ilk dönem şiirlerim çoğunlukla hece ölçüsünde. Ama asla bir halk şiiri değil. Son dönem şiirlerimden sadece *serencâm'da* kasten, terkiplerle, tamlamalarla dolu bir dil kullandım: Osmanlı Türkçesi. Bunu bilerek yaptım. Tadımlık. Ama bu sadece bir tek şiire mahsus. Diğer 14 şiirim tümü günümüz şiiri.

Mukadder BAŞ:

Şiirinizin en güvenilir kaygısı nedir?

Şadi KOCABAŞ:

Şiirim değil, insanımızın kaygısından söz etmeliyim. Devletler kurmuş ve yaşadığı coğrafyalarda hem adil hem egemen bir anlayışla büyük kültürel birikimler elde etmiş olan Türk insanının bugün içinde bulunduğu coğrafi daralma, uğradığı emperyalist saldırılar ve ikileminde kıvrandığı medeniyet çatışmalarını yansıttığım *Tarih Düşürülmemiş Epik Şarkılar* şiirim giriş bölümünde,

*“doğrulup gökyüzüne kutsanmış başkentlerin
mükerrer savaşlar ve destanlardan
anıtlar kitaplar uygarlıklardan
güvenilir kaygılar edinmeliyim”*

Diyorum. Bütün bir Türk toplumu için duyulan kaygıdır bu. Kaygı duymalıyız diyorum. Bu kaygılar, güvenilir olmalı ayrıca.

Mukadder BAŞ:

Aşkı anlatacak sözcük bulamıyorsak mutluluğun tarifini okura bırakan şiirin hedeflediği giz nedir?

Şadi KOCABAŞ:

“Sözcükler ne söyler” adlı şiirimden bahsediyoruz. Bu şiirimde, gündelik hayatta sıkça kullandığımız sözcükleri başka açılardan ve farklı çağrışımlarla açıklamaya yöneliyorum. Örneğin, özlemek sözcüğünü “özlemek annedir üstü açık kalmış bir çocuk” diye tarif ediyorum. Şiirin son bölümünde:

*“mümkün olsa ümidi de tanımlamak isterdim
aşkı anlatmak içinse sözcük bulamıyorum
yürek ne kadar hazırsa o kadarmış öğrendim
mutluluğun tarifini size bırakıyorum”*

Diyorum. Yani, aşk, anlatılması sözcüklerle mümkün olmayan bir şey diyorum. Mutluluğun da insanın kendi beklenti ve kabûllerine ilişkin bir algıyla ilgili olduğunu söylüyorum. Sözcüklerle oynadığım bir şiir bu açıkçası. Sözcüklerin tadını çıkardığım bir şiir.

Mukadder BAŞ:

1980’lerde başlayan şiir serüveninizde Yunus Emre Şiir Ödülüyle geldiğiniz aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şadi KOCABAŞ:

Güzel sanatların tümü için geçerli olduğu gibi, şiirde daha yeni ve daha güzel üretmenin bir kalıbı ve sınırı yok. Yazılan ve okunan şiirlerin hangisinin daha iyi şiir olduğuna karar verecek olan, okuyuculardır ve şaşmaz hassasiyette bir ölçme becerisine sahipler. Okurlar, iyi şiiri bilirler. Ben şiirlerimi sadece okurlar için yazıyorum. Okunsun diye yazıyorum. Benim şiirlerimin nasıl bir karşılık bulduğunu zaman içinde okurlar belirleyecektir.

Türk şiirinde en sevdiğim isim olan Yunus EMRE adına düzenlenmiş ülke çapında bir şiir yarışmasında 2017 yılı birincisi seçilmiş olmaktan onur duydum. Bu beni daha da motive etti, güç verdi; sorumluluğum da arttı. Bundan sonra daha özenli olmam gerek.

Mukadder BAŞ: *Acemî Kalemler adına teşekkür ederim.*

Şadi KOCABAŞ : Biz teşekkür ederiz.

MOR HIRKA

Melike ÇELİK

Sobanın çıtırdayan alevi yüzünü yalayıp geçiyordu. Geçen zamana inat, gözünün değdiği her noktada bu evin nasıl bu kadar bakir kalabildiğine şaşırırdı. Her köşesinden çocukluk anıları göz kırpyordu. İşte şu masada, annesinin soba üzerinde yaptığı tostları kardeşleri ile didişerek yedikleri kahvaltıları hatırladı. Ahşap kasalı televizyonun gömülü olduğu seksenlerin modası bol dolaplı büyük vitrin ne büyük sırlar saklamıştı. Oysa şimdi, insan elinin değmediği her şey kıymetsizleşmişti.

Sobanın sığağından kızaran yüzünü serinletmek için kalkıp odanın içerisinde gezinmeye başladı. Elleri tozlu mermer sehpalardan, anchor hocking kahve fincanlarına uzanırken kafası yalnızca eski günlerle meşguldü. Yıllardır ıssız kalmış bu eve yapacağı iki günlük seyahatin onu rahatlatacağını düşünmüş, ufacık bavuluyla aynı gün yola düşmüştü. Şimdi annesinin evindeydi işte, hiçbir otel odasının onu bu denli yaşamın sıkıntılarından sürükleyerek kıyıya çıkaramayacağı yerde. Tek başına, yalnızca anılarıyla baş başa olmasının, bulanık zihnini duru bir su gibi arındıracağından emindi.

Gayri ihtiyari vitrinin sağ üst kapağını açtı; videokasetleri, lokumluklar, neden saklandığını bilmediği gazeteler, babasının hacca gittiğinde getirip de kimseye dokundurmadığı yashica marka analog fotoğraf makinesi ve daha neler neler... Hepsi anlamsızca neyi beklediklerinden bihaber bekliyorlardı işte. Pek çoğu, tabiatlarına aykırı, en değerli zamanlarını kuru bir dolap içinde geçirmişlerdi. İnsanoğlu kıymet bilmeyi çoğu zaman saklamak zannediyordu.

Üşüdüğünü fark edince gözleri odanın duvarlarında gezindi. Boyası dökülmüş eski kapının arkasındaki çivilere takılmış mor hırkayı hemen tanıdı. Hep anlatırdı annesi: “Doğduğun sene o kadar soğuktaki ki, günlerce bu yün hırkayı bitirmek

için uğraşmıştım. Tamamlayabildiğim gün ise doğuma gitmiştik. Seni kucağıma aldığım ilk an, hastane odasında, işte bu hırka vardı sırtımda.” Sürekli tekrarlanan hikâyelerden ne kadar da sıkılırdı.

Çocukluğunda annesini hep bu hırka ile hatırlardı. Ona her sarıldığında hırkanın yumuşaklığı sarardı içini. Mor hırkası, sonu mutlu biten masallar kokardı sanki.

Sonra, sobanın bir köşesinde, kendi üstünde annesinin mor hırkası ısınmaya çabalarken ders çalıştığı ilk gençlik günlerini anımsadı. Nedense hiçbir şey bu kadar ısıtmazdı onu. Oysa o günleri hatırladıkça bir yumru otururdu boğazının orta yerine. Ayrı bir odası, sıcacık bir evleri olsun isterdi. Her isteği gibi bunda da sessiz kalırdı annesi ya da “ben ne yapabilirim ki, babana söyle.” diye geçiştirirdi. En çok da bu yüzden asla annesi gibi olmak istemezdi. Asla onun gibi olmamak içindi tüm çabası.

Gelin olup geldiği şu ufacık evden başka bir hayatı olmamıştı kadıncağızın. Evlendiği ilk yıllar babası bırakmamıştı hiç bir yere. Tıpkı fotoğraf makinesi gibi onu da saklayarak korumayı uygun görmüştü. Sonra da annesi cesaret edememişti. “Yol bilmem iz bilmem. Hem nere gideceğim bu yaştan sonra.” derdi soranlara. Hiçbir zaman kendi hayatı, kendi kararları olmamıştı ve hiçbir zaman bunun öfkesini ya da gücenikliğini yaşamamıştı. Hayatı hep akıntının yönündeydi, aksini ise hiç düşünmemişti.

Uzandı, hırkayı çıkardı çivisinden. Biraz rengi ağarmış olsa da iş görürdü. Usulca giydi. Yıllar olmuştu annesini kaybedeli. Onun kaderini yaşamamak için çok çalışmış, okumak için başka şehre gitmişti. Şimdi güzel bir işi, yüksek bir maaşı vardı. Annesine inat kaya gibi dimdik durmuştu hayatta, hiç boyun eğmemişti. Oysa akıntı her geçen gün neler neler götürmüştü kendisinden?

Sert bir kaya misali, kendisinden kopup suya karışan çakıllar gibi tek tek yitiriyordu duyularını, hayallerini, yaşamını. Bir tek kendisi ve doğruları vardı hayatta, işte bu yüzden bağlanamıyordu hiç kimseye.

Hırkasına sarılıp ısınmaya çalışınca annesinin kokusunu hissetti. Yine masallar kokuyordu işte. Yine çocuk olmak, annesine sarılmak için neler vermezdi? Zamanla annesine öfkesi acımaya dönüşmüştü kalbinde. Oysa şimdi bu duyguların çok üstünde, yalnızca sevgisi vardı. Hep kendi bildiğini, inandığını dayatmıştı ona. Aynı kalıplara sokamadığı için kopuktu hayatları. Ama şimdi düşünüyordu: "Annem mutluydu burada." Kendi hayatına gitti; tek oda içerisinde para kazanmak için erittiği bir ömür. Ne farkı vardı yaşamlarının? Yalnızca para kazanmak mı değerli kılmıştı hayatını? Kendi özgürlük kalıpları içinde her akşam yalnızlığın isli kokusunu hissederek uyumak mı yoksa en sevdi-

leriyle aynı sofrada buluşmak mı daha mutlu ederdin insanı?

Soğuyan ellerini ısıtmak için usulca cep aradı hırkasında. Bir kâğıda değdi eli sol tarafında. Çıkardı, okudu. Eğri büğrü harfler annesini bildi. "Çok hastayım. Biliyorum az ömrüm kaldı. Bir daha yaşasam yine çocuklarımla annesi olmak isterdim. Bahtınız açık olsun yavrularım. Sizi çok seviyorum."

Annem, dedi içi sızlayarak, keşke bir gün de kendi masalını anlatsaydın bize. Mutluluğu uzakta değil, koynunda arasaydık.

Eski günlerdeki gibi, annesinin hırkasına sarılıp oturdu sobanın karşısına. Kendisinden daha küçük yaşlarında olan annesinin, üç çocukla hayata tutunuşunu seyretti odanın içinde. Odaya mor bir koku yayıldı; çocukluk düşleri, sevgi ve şefkat...

Çıtırdayan alevin sesini kalbinde duydu. Şimdi her şey annesinin diliyle konuşuyordu.

KAÇIŞ

Meltem EKEN

Dertlerimiz; avuttuğumuz akıl ve hikmettir. Fakat korku, kararsızlık, tutku, pişmanlık... Bunlar bizi bırakmazlar. Hangi şehre gidersek gidelim, hangi ülkeye gidersek gidelim daima ruhumuzu sarar.

Sokrates'e seyahat onu hiç değiştirmede demişler. Sokrates'te "Çok normal, çünkü kendisini de yanında götürmüştür." diye cevaplar. İnsan anılarının olduğu şehirden kaçmakla kendinden kaçabilir mi? Geçmişini, yaşadıklarını bir kenara atıp devam edebilir mi? Dertlerimiz içimizde ve içimiz de kurtaramıyor ruhumuzu, kaderimizi, kendi kendini... O halde herkese kibar davranmalı der Platon. Çünkü karşımızdaki de en az bizim kadar hayatla zorlu bir mücadele veriyor.

Pek çok kimse, kaçmaktan korktuğu için cesur zannedilmiştir. Epictetos der ki; "İnsan sürgünden de, zindandan da, ölümden de korkmamalıdır, sadece korkak olmaktan korkmalıdır."

Yalnızlık tercih edilmiş bir uzak durma eylemidir. Aslında kaçmak biraz da özgürlüğün başkentidir. Ruhu dindirmenin en güzel çözümü bana göre de. İnsan nasıl ki bu hayata yalnız başlıyorsa ve bu hayatını yalnız sonlandıracaksa, yalnız kalmayı da o denli sevmeli. İşte o yüzden de yalnız kalmak, kaçmak lazım biraz hayattan. Bu konuyla ilgili Andrey Tarkovski der ki: "Kendinizi, kendinizle vakit geçirmeyi yalnızlık sanmayacağınız şekilde yetiştirin." Ama işte ne kadar yalnız kalsam da ne kadar hayattan kaçsam da hayat beni yine ve yine bir yerden yakalıyor. Ve ben o yorucu hayat koşturmacasında yine kaybediyorum kendimi. İnsanların içinde insana hasret, yalnız, bir başına. Ve fark ediyorum sanırım beni yalnızlığımın mutlu olmaya iten yine o insanlardı. İnsan kalbine kurşun gibi işleyen sözler, sürekli sorgulayıp denetleyen gözler. Kimsenin vakti yok durup ince şeyleri anlamaya. O zaman birazda Franz Kafka'yı dinleyelim; "Hayatın bana verdiği iki ders: Çevreni gittikçe daralt, Gereksiz kalabalıkların seni üzmesine izin verme." İşte bunları uyguladığınız zaman huzura erişmiş olacağınıza garanti verebilirim. İnsan kendi başına da vakit geçirmeyi bilmeli. Yalnız kalmanın kötü bir şey olmadığını bilmeliyiz ve kendi kendimizi mutlu edebilecek şeyler yapabiliriz. Çünkü insan yalnızken de sağlam kalabilmeli ki hayatla mücadelesini sağlıklı verebilmesi için.

Kendinize değer verin, mutlu olacağınız şeyler yapın ve yalnızlığın tadını çıkarın. Yalnızlığın mutluluğunu doruklarda yaşamalısınız. Huzurlu ve mutlu günler sizinle olsun.

VAKİT ÇOK GEÇ

Fatma DAĞLI

Hayal kırıklığı mıydı, umutsuzluk muydu, umutlarını canlı tutmaya çalışmak mıydı nefesini tıkayan, bilemiyordu. Uykusuz geçen gecenin ardından, ruhundaki zifiri karanlığa inat doğmaya çalışan güneşe hiç mi hiç tahammülü yoktu. Bu yüzden yatak odasının perdelerini bugün de açmamıştı. Baş avuçlarının arasında, saçları dağınık, dirsekleri şifonyere dayalı vaziyette aynadaki görüntüye boş boş bakıyordu. Kimdi bu yabancı? Bir anda bu kadar yaşlanabilir miydi insan? Saçlarına sessiz sedasız yerleşen beyazlardan başka ne vardı değişen? Daha dikkatli baktı sonra. Gözleriydi değişen, evet evet kesinlikle gözleriydi, kederin derinleştirdiği bakışları ona yabancı gelen... Omuzlarına çöken tanıdık ağırlığın etkisiyle ellerini yavaşça şakaklarından yüzüne kaydırıp, boynunu göğsüne doğru büktü ve avuçlarıyla gözlerine bastırıp, ağlamamak için direndi. Başını kaldırıp buğulu gözlerle aynaya tekrar baktığında tenindeki silinmeye yüz tutmuş yara izlerini incelemeye başladı.

Dünyasının başına yıkıldığı “o gün” geldi aklına. Omuzlarına yüklenen hayal kırıklarının ağırlığına inat koşar adımlarla arabaya nasıl bindiğini, bir anda hızla yola nasıl çıktığını, buğulu gözlerini kamaştırıp o devasa ışığın ardından kulaklarında çınlayan metal ve cam seslerini hatırladı. Sonra her şeyin nasıl da sessiz ve ıssız bir karanlığa gömüldüğünü...

O karanlıktan hiç uyanmak istememişti. Aynı kâbusu yeniden yaşamaktan korkuyordu. Gördükleri, duydukları doğru olamazdı. Gerçeklerle yüzleşmek ne kadar da zordu. Yıkılmaz sandığı gururu yerle yeksan olmuştu. Tek bir söz, belki bir kucaklayış her şeyi unutturabilirdi ona. Kendini kandırmaya o kadar da hazırda aslında. Beklemiştir, umutla beklemiştir. Ama beklenen gelmiyordu.

“Ne tuhaf” diye düşündü sonra. İnsan teselliyi yine canını en çok acıtanlardan bekliyordu. Hayat öyle beklenmedik bir tokat atmıştı ki... Asla “asla” dememeyi öğretmişti. Kendisiyle baş başa kaldığı her gece neden ve nasıllarla başlayan sorular sormuş ama hep çıldırtan sessizliğin koynunda sabahlamıştı. İçinde kopan fırtınaları gizlemek için her doğan güne yeni bir maske takarak merhaba demişti. Sanki hiçbir şey olmamış gibi...

“Nasıl bir yükün altında ezilmeye mahkûm ediyorum kendimi” dedi fısıltıyla.

Derin bir ah çekti. Boğazında düğümlenen hıçkırıkları yutkunmaktan, duygularını dizginlemekten yorulmuştu. Gözyaşları yüreğindeki yangını söndürmek istercesine yanaklarından çenesine süzülüyor, oradan göğsüne damlıyordu. Kan çanağına dönmüş gözleriyle vücudundaki beyaz lekelerle yoğunlaştı yeniden. Yara izlerinin üzerinde hafifçe gezdirdi parmaklarını. Bir şey dikkatini çekti. Hiçbiri bir diğerine benzemiyordu. Tıpkı kar taneleri gibi...

Zihninde bir şimşek gibi parıldamıştı kar taneleri.

“İnanılmaz!” dedi heyecanla. Çocukluğuna, ilk gençlik yıllarına gitti düşünceleri. Kar yağdığını görür görmez dışarı fırlar, kollarını iki yana açıp evlerinin bahçesinde döner durur, dilinde eriyen kar tanelerinin biriktirdiği o serin mutluluğu yudumlardı iştahla.

Kendine geldiğinde ayakta idi, dili dışarıdaydı ve odanın içinde dönüp duruyordu. Yıllar var ki böylesine bir coşku hissetmemişti. Çok sürmedi mutluluğu. Gerçek dünyaya döndüğü anda dudaklarındaki çocuksu gülüş yerini hüznü bir ürperti-

ye bıraktı. Yalnızlığın yüreğinde yaktığı kavurucu ateşi hissettiğinde gözleri nemlendi.

Düşündü.

Sırtını yasladığı ve hiçbir zaman yıkılmaya çağını sandığı bir duvarın enkazı altında nefes almaya çalışmak ne kadar doğrudu? İnanıldığı, güvendiği ne varsa nasıl da bir anda kayıp gitmişti avuçlarından. Son bir umutla elinde kalanlara, kaldığını düşündüklerine sarılmıştı sıkıca. Gerçekleri kabullenmek, hayatına kaldığı yerden devam etmek, gitmesine izin vermek istemediklerinden vazgeçmek olmayacak mıydı? Pekiyi vazgeçmeye hazır mıydı?

Yavaşça pencereye doğru ilerledi. Zarif parmaklarıyla perdeyi araladı. İçeriye sızan ışığın parlaklığından kamaşan ela gözlerini kıstı. Bu olabilir miydi gerçekten? Kar mı yağıyordu? Heyecanla perdeyi yana kaydırıldı. Pencereyi sonuna kadar açtı. Kafasını uzatabildiği kadar dışarı uzattı. Teninde tatlı sert bir his bırakan serin havayı -eski bir dostun kokusunu çeker gibi- özlemle çekti ciğerlerine. Her yer bembeyazdı. Hayranlıkla seyrediyordu kar tanelerinin "ak güvercinler" gibi nazlı süzülüşünü. Ne kadar da özgürdüler... Ellerini uzattı. Samimi davetine icabet eden kar taneleri pembe avuçlarına düşüyor, eriyip hemhâl oluyorlardı onunla. "Asalet ve masumiyetin, tevazu ve şefkatle böylesine tezahür edebileceği bir renk daha olamaz herhalde" diye geçirdi içinden. Sonra bakışları yere kaydı, uçsuz bucaksız beyaz bir yorgan uzanıyordu önünde. Yağan her kar tanesi sanki toprağın bağrında açılan yaraları şefkatle örtmüş, dinlenmesi için onu derin bir uykuya yatırmıştı. Tabiat yeniden başlamak üzere adeta kendisini temize çekiyordu.

Düşüncelere daldı yeniden...

Ansızın yağan beyaz mutluluğun bir sebebi olmalıydı mutlaka. Soğuk varlığının altında gizlenen merhametiyle yalnızlığın üşüttüğü ruhunu sarıp sarmalamaya mı gönderilmişti ötelere? Artık affetmeye, affedip özgürleşmeye hazır mıydı? Yüreğindeki ani ferahlığın, ruhundaki dinginli-

ğin nedeni bu olabilir miydi? Gülümsedi. Şükran dolu bakışlarını gökyüzüne çevirerek "Teşekkür ederim" dedi fısıltıyla. Artık kararlıydı.

Onun da hayatını temize çekme vakti gelmişti.

Ufkun namütenahi yerlerine daldı gözleri... İçinde huzurla kederin kalbini titrettiği segâh bir beste çalıyordu sanki. Dudakları "Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç..." dizlerini mırıldanırken yanaklarından süzülen son damlaların eşliğinde çalışma masasına yöneldi. Çekmeceyi açarak bir kâğıt çıkardı özenle. Dolma kaleminden sızan siyah mürekkep beyaz zemin üzerinde kara gecelerin izini bırakırken şu satırlar belirdi yavaşça:

"Sana yücelerden daha yüce bir sevgi, derinlerden daha derin bir kırgınlıkla veda ediyorum. Hoşça kal..."

Senin İçin

Ne zaman geleceksin

Soruyorum

Bekliyorum

Gece ile gündüzün eşit olduğunda

Ya da gecenin uzun olduğu zamanda

Ya da gündüzün uzun olduğu anda

Ne zaman gelirsen gel

Karanlıkta

Aydınlıkta

Özlemin yoğun olduğu

Sabahları beklemenin uzun

Karanlığı beklemenin kısa olduğu bir vakitte

Umutlarımın

Rüyalarımın

Göz kapaklarımın

Gücü kalmadığında

Nefesimin

Son bulduğunda

Beni bulma.

Kurtuluş ÇELEBİ

BEYAZA BEYAZ DEMEK DURURKEN KİMİN AKLINA GELDİ BU İSİM

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Sanki herkesin kendisini seyrettiğinin farkındaymışçasına nasıl da dans ederek yağıyor kar! Hatta arada bir, daha artistik hareketlerle, hızlanıyor-duruluyor, sonra yine afra tafralar.

İlk kardır ne de olsa bu yağan. Beklenendir. İster isteyerek, ister gönülsüz veyahut korkuyla! Sonuçta yağıyordur işte; durmadan ve durmadan... Yeryüzüne hasret kaldığı ayların acısını çıkartırcasına bir hız ve sevdiğine kavuşan bir aşığın şevkiyle.

Kitap kurtlarının en sevdiği havalardandır karlı-yağmurlu zamanlar. Okudukları kitabı, omuz başından görmeye çalışır gibi cama çarpa çarpa yağar kar taneleri. Tatlı tatlı odaya yayılan ısıyla sıcak bir şeyler içerken okunan kitapların tadı birçok şeyde yoktur. Son zamanlarda okunan kitaptan daha önemli hale gelen çay kahve yanı fotolar dahi, bu zevki azaltmamıştır henüz. Çünkü gerçek bir okur bir şeylere takılmaz. Takıldığı tek şey okuyamadığı onlarca kitap ve vakit darlığıdır. İşte bu yüzden hayatın daha sakinleştiği, hareketlerin ve yapılacak işlerin yavaşladığı havalar tam kitap okumalıdır. Sanki okuduğu kitapları sessiz kelimeler yığınıyla karla birlikte yudumluyordur kitap meftunları.

Çocuklar bakıyor pencerelerden, burunlarını yapıştırarak camlara. Annelerinin camları lekelediklerine dair ikazları para etmiyor. Minik yürekleri pır pır uçuşan kelebekler gibi seyrediyor yılın ilk karını. Kar taneleri de onların yüreklerindeki coşkuya eşlik edercesine kelebekler gibi uçuyor yeryüzüne doğru. Karla beraber yapılabilecek her türlü eylem, çocukların hayalleri ile çeşnileniyor. Kiminin, gözünün önüne en büyük kartopu hayali geliyor. Kimisinin ise aslan babasıyla, mahallenin görüp göreceği en büyük kardan adamını yuvarlamak. Arkadaşlarıyla kartopu savaşı yapmanın düşüncesi bile onları zıp zıp zıplatmaya yetiyor. Çocuk olasin işte! Hangi yürekte onların masumiyeti gizli. Büyüdükçe deri değiştirir gibi ne çabuk sıyrıyoruz üzerimizden çocuksu masumiyet elbisemizi.

Babalar, okudukları gazetelerden veya izledik-

leri televizyonlardan başlarını kaldırdıkları her seferinde, şöyle bir göz ucuyla bakıyorlar cama doğru. Yağan karı görür görmez de, onun yağmayı hızlandırışına eşdeğer bir sıkıntıyla, hızlıca, geri dönüyorlar biraz önce yaptıkları şeye. Zihinlerini dağıtmaları bu anda onlara gereken şey. Çünkü düşünmeye bir başlarsa, beyinlerine üşüşen "Oğlana bot almak lazım. Kızın kabanı küçüldü. Hanım da nicedir 'Mantom epey eskidi bey!' diye laf dokunduruyor. Acaba bu sene yakıta ne kadar öderiz." hafakanlarını dağıtamayacaklar. Bıraksalar her şeyi bir kenara, çocukların coşkusunu paylaşırsalar belki huzurun sıcaklığı yayılacak vücutlarına ve gevşeyecekler. Oysa onlar da çocuktı; karın yalnızca beyaz yanını, eğlence kısmını düşleyen.

Bir de bazı anaların yüreklerine yağar kar. Her kar tanesi kar kraliçesinin parçalanan aynası gibi kalplerine batır. Onlar ki; asker analarıdır. Oğulları vatani bekler; onlarsa, gelmesi uzak ufukta olacak oğullarını. Bilirler, zaten zor şartları olan dağlar, yeryüzüne düşen her bir taneyle kurşun gibi ağırlaşacaktır. Kalbi olmayan insanın yaşayabileceğinin kanıtı olan bu cennet timsalleri, belki azıcık sıcaklık verir diye, yüreklerini emanet vermiştir evlatlarına. Vatanımızın aslan parçalarına.

Yoksullara da yağar kar. Kaygıyla kendisini izleyen bakışlardan utanırcasına, uçuşarak iner; damı akan, penceresi bozuk, yakacağı olmayan evlerin üstüne. Ne kadar uçuşursa o kadar zaman kazansın ister; kendisini davetsiz bir misafir gibi karşılayan bu insanlar. Bu mahallelerde her yaştan insan vardır; fakat hiç çocuk yoktur. O dönemi atlar buradakiler; çocuksu zevklere vakit olmadığını bilirler. Herkesin yapacak bir işi vardır; lakin bunlar arasında kartopu veya kardan adam yapmak yer almaz.

Oysa her yere eşit yağar kar. Ama bilmez, her eşitlik adalet değildir. Çünkü kar beyaz beyaz yağmaz her yere. Gözün alabildiği tüm uzakları örten bu örtünün "kara kış" diye ayıplanması da bundandır.

HAVLAYAN ŞEMSIYE

Zehra AKKAYA

Sıradan bir mesai günü başlıyor, her günkü gibi anahtarı çevirerek açtığım kapıdan içeri giriyorum. Mesleğe ilk başladığım günü düşünüyorum da sırf memuriyeti kazandım diye, bu işe başladım. Oysa öğrenciyken harçlığımı çıkarmak için çalıştığım, çiçekçide ömrümün sonuna kadar kalacakmışım gibi, çiçeklerin rengârenk dünyasından gökyüzüne baktığımda, uzayın bütün sırları önüme serilecekmiş gibi hissedirdim. Güneş çıkınca onlarla beraber açar, yağmur yağınca, onlarla beraber ıslanırdım. Belki bir gün gene o kadar mutlu olurum, annesini hiç kırmamış pek nadir evlatlardandım muhtemelen. “Ah kızım kardeşlerin beceremedi, sen bari memur ol, güldür şu annenin yüzünü yoksa ölünce gözüm açık gideceğim” dediği gün çiçekçi olmaya karar vermiştim. Şimdi düşünüyorum da; o gün işe giderken sokağın başında durup seyrettiğim dükkânı, yanımda bana doğru havlayan şemsiyeyi, çiçekçiler sokağında -yirmi üç nisan çocukları gibi şen- gelin arabası süsleyen gençleri, unutmak en iyisiydi belki. Ama köpeğinin adını neden şemsiye koydun diye sorduğumda Ahmet abinin verdiği cevabı hiç unutmak istemem “buralara çok yağmur yağıyor”.

Yine de işe başladığım günü de unutamam, daha ilk hasta kapıdan girerken “ışıkları kapatalım migrenim azıyor” diye şikâyet etmiş, tam otururken doktor bey “neyiniz var” diye sorunca, kadın “basurum çok kötü ” demişti. Bunu duyunca attığım kahkaha hala kulaklarımda, doktor bey bana yan yan bakmış, kadına “burası nöroloji hanım” demişti. O günden sonra insanlarda, olaylarda, benim için tamamen sıradanlaştı, sanki memuriyetim altmış yaşına kadar yürüyeceğim, penceresiz uzun ve dar bir koridor oldu.

Şimdi hafta sonları sırf nostalji olsun diye, kömür ateşi karşısında ısınmak için aldığımız bağ evinde çocuklar sobanın üzerinde kestane pişirip, şen kahkahalarıyla evi dolduruyor. Çok sevdiğim eşim arkadaşlarıyla sohbet ediyor, sahi çok seviyor muydum onu, yoksa sadece doktor diye mi evlenmişim hatırlamıyorum. Selim’ in bana evlenme teklif ettiğini duyunca annem çok sevinmiş, benim daha onu isteyip istemediğime karar ver-

mediğimi söylemem sonuçsuz kalmıştı, annem “oh ne güzel evlenince işi de bırakırsın” demişti. Belki sırf anneme inat işi bırakmayacağımı kanıtlamak için evlenmişim. Nikâh masasında ben ne yapıyorum diye düşünürken annemin karşıdan gözlerini bana dikmiş “evet evet” dediğini hala görüyorum, ben imzayı atınca o kadar derin bir oh çekmişti ki, “şimdi ölebilirim” dediğini duydum sandım.

Kucağıma bir çocuk konduğu zaman, ismi Çiçek olmalıydı, tabi annemin bunun için de bir planı vardı. Ben savaşmalıydım ama nasılsa hep o galip gelecekti. Ve böylece Çiçeğimin yanına bir de Muazzez takıldı. Diğer çocukların isimlerine yetişemedi. Bir kış günü yorgan gibi kaldırıp büyüdü beyazlığı, annemi koyduk yeni yatağına. Neden ömrüm boyunca, benim hayatımı yaşamış bir kadın için, en çok ben ağlıyordum. Cenazesinde neden kardeşlerim beni teselli ediyordu. Ölen onların annesi değil miydi?

Birkaç zaman gerçekten hayat onunla güzeldi, hayatım boyunca annem olmasa nasıl yaşarım, neler yaparım diye düşünmüştüm. İlk işim çalışma hayatına ücretsiz izinle ara vermek oldu. Selim üzgün olduğum için doğru karar veremediğimi söylemese, istifa ederdim büyük ihtimalle. Ondan kalan her şeyi değiştiriyorum, hayatımda ilk defa kendim karar veriyor ve uyguluyorum, bütün bu güzel ve mutlu zamanlarda alıyorum hasta olduğumun haberini.

Hayatım boyunca, içimde yanan alevlere hep annem su serpmiş, şimdi anlayabiliyorum. Sulu göz olduğum okul günlerinde ona sığınaşımı, babam öldüğünde, kendi acısını bir kenara bırakıp, beni teselli edişini, ilk aşkın acısını onun dizinde unutulmuşumu, kararsızlıklarına yol çizişini, tahtını yaptıği kızının bahtını da güzelleştirmek için didinmesini hatırlıyorum. Hastayım, gönlüm yalnızca onun tesellisini istiyor, avunmak istiyorum avuçlarında. Belki de hayatı onun bıraktığı yerden yaşamaya devam etmeli...

KAR TANELERİ

Emine ÇOBAN

Bugün yılbaşı değil belki ama benim için yeni bir yılın başlangıcı. Üzerimdeki her bir çizgi eskitse de beni, yıllara inat ben bugün tüm çocuklardan daha gencim. Koca bir yaz boyunca sınıfın bir köşesinde hademenin istiflediği onlarca dostumla tozlanmaktan başka bir şey yapamadım ama birazdan ortaokula geçmenin haklı gururunu ve heyecanını yaşayan altıncı sınıf öğrencileri ile dolup taşacak bu sınıf ve ben de onlardan birine yıl boyu yoldaş olacağım. Onları tanımak onlarla birlikte yeni şeyler öğrenmek çok heyecan verici. Doğrusunu söylemek gerekirse bende ilk kez altıncı sınıf olacağım, daha büyük öğrenciler ve daha farklı derslerle tanışmak için sabırsızlanıyorum.

İşte, işte o ses... Aylardır hasret kaldığım o ses şimdi tahta bedenimin her karışında çınlıyor. Sanki yeniden doğmuş gibiyim, üzerimdeki tüm o çizgiler ve yaşadığım onca şey bir anda bu sihirli melodiye karışıp gitti. Ah! Nasıl da geçti koskoca üç ay? Yaşlı mikrofونun her zamanki cızırtılı sesi yeni yılın başladığını haykırıyor, biz okul sakinleri için yılbaşıdır Eylül ayı. İçimiz bir başka coşar o ay ve yeni başlangıçlara yelken açarız her Eylül'de. Ben de yepyeni bir başlangıcın verdiği huzurla doluyum. Öyle mutluyum ki okul müdürünün her yıl aynı monotonlukta başlayıp biten konuşması bile sıkamaz

benim canımı. Kırtasiyeden yeni alınmış kurşun kalemler kadar taze hissediyorum kendimi.

Öğrenciler sınıfa girmeye başladı, bu nasıl bir his böyle? Benim tahta bedenimde olmayan ama tüm benliğimle hissettiğim kalbim her vidamı titreterek çarpıyor. Eski öğrenciler geldi birden aklıma, hepsinde başka başka yetenekler vardı. Bakmasını bilen göz her birindeki cevheri kolayca keşfeder yeter ki biraz dikkatli baksın, tıpkı kar taneleri gibi, uzaktan bakınca hepsi ayındır onların ama dikkatli bakarsan her birinin benzersiz olduğunu görürsün.

Ansızın kapı açıldı ve içeri gelen küçük kız beraberinde koridordan kopup gelen uğultuları da getirdi. Ürkekçe yanıma yaklaştı ve oturdu. Bu küçük kızla bu yıl çok maceralar yaşayacağız galiba, gözlerinden belli, ürkek bakışlarının ardında bambasakka bir insan gizliyor. O muhteşem melodinin tekrar etmesiyle beraber sınıfa beden eğitimi öğretmeni olduğu her halinden belli olan ilk dersin öğretmeni giriyor. Şanslı bir sınıf olacağız; sonuçta her sınıfa nasip olmaz pazartesi ilk iki derse denk gelen beden eğitimi. Okulda hayat böyle başlıyor işte asla neler olacağını tahmin edemiyorsunuz, neyse derste konuşmamak gerek...

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Ayşe Aksoy - Sonay Karasu
Emine Çoban - Melike Çelik
Zehra Meral Konşuk İvecan
Erol Metin

www.siirvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL
Her ayın birinde abonedeviz.